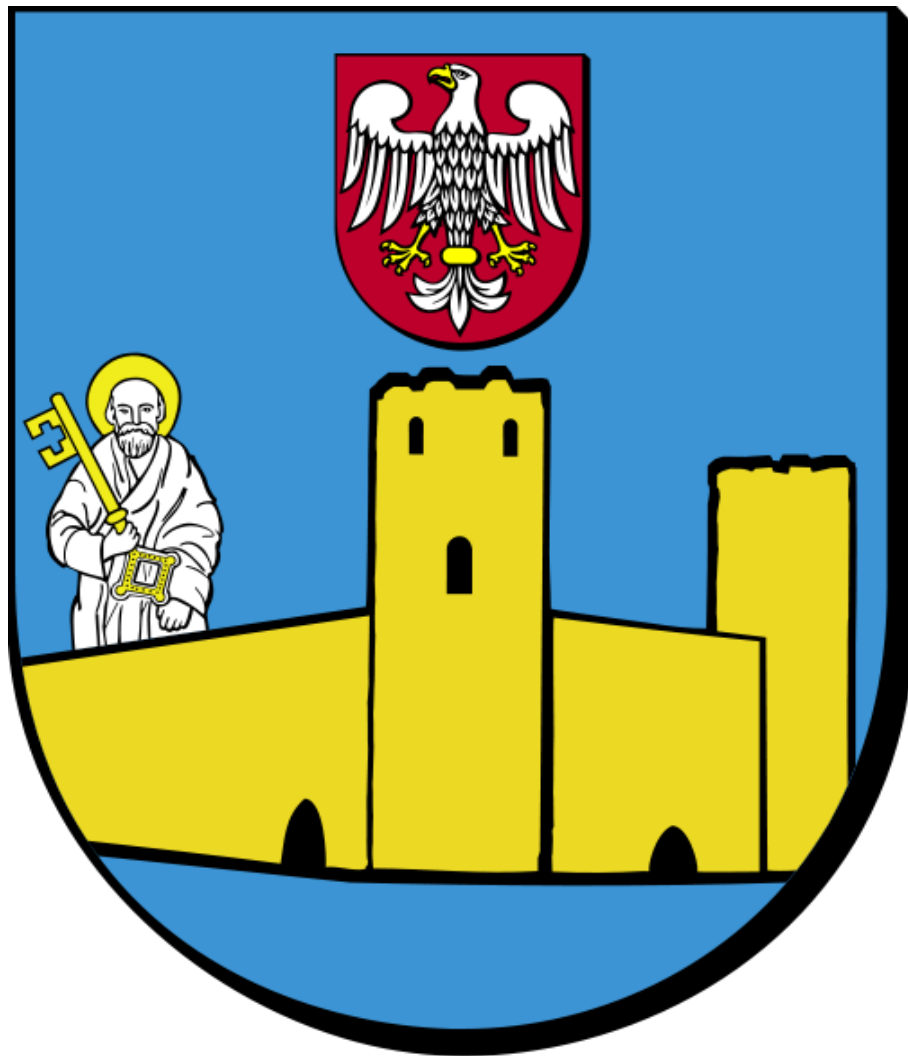

Załącznik Nr 1
do uchwały nr V / 19 / 106 / 2016
Rady Powiatu Ciechanowskiego
z dnia 28 grudnia 2016 r.

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE CIECHANOWSKIM NA LATA 2017 – 2025

CIECHANÓW, GRUDZIEŃ 2016 r.

Spis treści:

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Cele i metody badań.....	5
III.	Osoby niepełnosprawne w powiecie ciechanowskim.....	7
IV.	Instytucje i organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych.....	11
V.	Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w powiecie ciechanowskim...15	
VI.	Rehabilitacja zawodowa w powiecie ciechanowskim.....	18
VII.	Rehabilitacja społeczna w powiecie ciechanowskim.....	25
VIII.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.....	36
IX.	Cele szczegółowe i zadania do realizacji w latach: 2017-2025.....	40
X.	Monitoring i ewaluacja programu.....	47
XI.	Spis tabel.....	48

I. Wprowadzenie

Zjawisko niepełnosprawności stanowi jeden z najpoważniejszych problemów społecznych. Sytuację osób niepełnosprawnych reguluje wiele aktów prawa międzynarodowego, krajowego i lokalnego. Prawa osób niepełnosprawnych są przedmiotem uwagi Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych organizacji międzynarodowych. Pierwszym aktem prawnym ustanowionym przez Organizację Narodów Zjednoczonych była „Deklaracja Praw Osób Niepełnosprawnych”, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych uchwałą Nr 2856 (XXVI) z dnia 9 grudnia 1975 roku. Następnym krokiem było opracowanie „Światowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych”, który został przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucją nr 35 / 52 z dnia 3 grudnia 1982 roku .

Pierwszym międzynarodowym aktem prawnym, odnoszącym się kompleksowo do osób niepełnosprawnych jest Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w Nowym Jorku, w dniu 13 grudnia 2006 roku. Ratyfikacja Konwencji przez Polskę odbyła się w dniu 16 września 2012 roku (Dz. U. z 2012 r. poz.1169).

W wymienionych wyżej dokumentach podkreślono prawo osób niepełnosprawnych do tworzenia im tych samych szans, co pozostałym obywatelom, oraz do równego udziału w udogodnieniach warunków życiowych, będących efektem rozwoju społeczno-gospodarczego.

Nie istnieje jedna powszechna definicja niepełnosprawności . Stosowana przez WHO definicja przyjmuje, że do osób niepełnosprawnych zaliczają się osoby, z długotrwałą obniżoną sprawnością fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w interakcji z różnymi barierami może ograniczać ich pełne uczestnictwo w życiu społecznym na równych zasadach z innymi obywatelami.

W polskim prawie nie określono również do tej pory, jednej powszechnie obowiązującej definicji o niepełnosprawności. W Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych, przyjętej uchwałą przez Sejm Rzeczypospolitej w dniu 1 sierpnia 1997 roku (M.P. Nr.50, poz.475) uznano, że:

„ niepełnosprawnymi są osoby , których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych , zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi ”.

W polskim prawodawstwie najważniejszą ustawą, dotyczącą osób niepełnosprawnych jest ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz. U. z 2011r. Nr.127, poz, 721 ze zm). Artykuł 2 ustawy określa, że

„ niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy ”.

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie ciechanowskim w latach 2017 – 2025 jest wykonaniem delegacji ustawowej zawartej w art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Stworzenie

spójnego systemu wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest niezbędne do osiągnięcia celu głównego programu, jakim jest :

Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu powiatu ciechanowskiego poprzez prowadzenie działań sprzyjających aktywności życiowej osób niepełnosprawnych, a tym samym przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tych osób.

Realizacja celu głównego będzie dopełnieniem zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ciechanowskim na lata 2017 – 2026, odnoszących się do osób niepełnosprawnych, a przede wszystkim celu strategicznego Nr 3 określonego jako :

„ Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych ”.

II. Cele i metody badań

Przedmiot programu:

Za przedmiot programu uznaje się problemy osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej oraz możliwości ich rozwiązywania.

Podmiot programu:

Podmiotem programu są niepełnosprawni mieszkańcy powiatu ciechanowskiego położonego w centralnej Polsce, w województwie mazowieckim. Powierzchnia powiatu wynosi 1.063 km² i jest zamieszkała przez 91 tys. osób.

W skład powiatu wchodzi 9 samorządów lokalnych stopnia podstawowego: Miasto Ciechanów, Gmina Ciechanów, Miasto i Gmina Głinojeck, Gmina Gołymin, Gmina Grudusk, Gmina Ojrzeń, Gmina Opinogóra, Gmina Regimin, Gmina Sońsk.

Cel główny programu:

Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu powiatu ciechanowskiego poprzez prowadzenie działań sprzyjających aktywności życiowej osób niepełnosprawnych, a tym samym przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tych osób.

Cele szczegółowe:

1. Zintegrowanie i wzmocnienie podmiotów i organizacji pozarządowych działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych .
2. Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizacji potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Podniesienie poziomu usług edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
4. Rehabilitacja zawodowa i zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
5. Rehabilitacja społeczna – likwidacja i łagodzenie skutków niepełnosprawności.
6. Zwiększenie świadomości zdrowotnej mieszkańców powiatu.

Metody badań:

Badania przeprowadzono na podstawie ankiet opracowanych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie, które zostały wysłane do wszystkich gmin powiatu, organizacji pozarządowych istniejących w powiecie oraz następujących instytucji: Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, Wydział Edukacji, Kultury, Sportu i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Ciechanowie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ciechanowie, Inspektoratu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Ciechanowie, Środowiskowego Domu Samopomocy w Ciechanowie oraz Powiatowego Centrum Kultury i Sztuki w Ciechanowie.

Ankiety te dotyczyły problemów dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych na terenie powiatu ciechanowskiego, wskazanych przez ww. gminy, organizacje i instytucje. W opracowaniu Programu uwzględniono także problemy zgłaszane bezpośrednio do pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie przez osoby niepełnosprawne w trakcie ich bieżącej pracy tj. udzielania im pomocy w ramach rehabilitacji społecznej.

III. Osoby niepełnosprawne w powiecie ciechanowskim

Aby skutecznie pomagać osobom niepełnosprawnym należy poznać skalę niepełnosprawności w powiecie. W tym celu zostały wykorzystane dane z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku.

Na terenie powiatu w 2011 r. zamieszkiwało 9.025 osób niepełnosprawnych co stanowiło 9,9% ogółu jego mieszkańców (w woj. 9,76%, w kraju 12,2%).

Tabela nr 1. Liczba osób niepełnosprawnych w 2011 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo mazowieckie	Powiat ciechanowski
	2011	2011	2011
Liczba mieszkańców	38 501 000	5 285 604	91 385
Liczba osób niepełnosprawnych	4 697 048	515 697	9 025
Wskaźnik osób niepełnosprawnych	12,2%	9,76%	9,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z NSP w 2011 r.

Wśród osób niepełnosprawnych dominowały kobiety, których liczba wynosiła 4.810, co stanowiło – 53,3% ogółu niepełnosprawnych (w woj. 53,9%, w kraju 53,9%).

Tabela nr 2. Osoby niepełnosprawne według płci w 2011 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo mazowieckie	Powiat ciechanowski
	2011	2011	2011
Liczba osób niepełnosprawnych	4 697 048	515 697	9 025
Liczba mężczyzn	2 166 912	237 698	4 215
Liczba kobiet	2 530 136	277 999	4 810

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z NSP w 2011 r.

Więcej niepełnosprawnych, bo 4.846 mieszkało w mieście niż na wsi, co stanowiło - 53,7 % ogółu niepełnosprawnych (w woj. 67,8%, w kraju 64,2%).

Tabela nr 3. Osoby niepełnosprawne według miejsca zamieszkania w 2011 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo mazowieckie	Powiat ciechanowski
	2011	2011	2011
Liczba osób niepełnosprawnych	4 697 048	515 697	9 025
Liczba mieszkańców miast	3 018 036	349 570	4 846
Liczba mieszkańców wsi	1 679 012	166 127	4 179

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NSP z 2011 r.

Należy podkreślić, że w statystyce Głównego Urzędu Statystycznego jako osoby niepełnosprawne ujmuje się nie tylko osoby niepełnosprawne prawnie ale również osoby, które nie posiadają orzeczenia o niepełnosprawności lecz deklarują, że mają ograniczenia w wykonywaniu wybranych czynności, czyli są niepełnosprawni tylko biologicznie.

Tak więc trudno jest określić liczbę osób niepełnosprawnych w powiecie.

Mając na uwadze powyższe, w ankiecie wystosowanej do gmin, opracowanej pod potrzeby programu, zawarto pytanie dotyczące ilości osób niepełnosprawnych, mieszkających na terenie gminy. Jednak nie wszystkie gminy odpowiedziały na to pytanie dlatego uznano, że nie jest znana aktualna liczba osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie powiatu.

Dlatego podstawowym źródłem informacji w zakresie liczby osób są dane z NSP 2011r.

Osoby niepełnosprawne nie stanowią grupy jednorodnej. Są zróżnicowaną grupą przede wszystkim pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności, wieku, statusu materialnego, poziomu wykształcenia, miejsca zamieszkania.

Podstawowym źródłem informacji dotyczących charakterystyki osób niepełnosprawnych w latach 2014 – 2015 jest Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ciechanowie.

Analiza posiadanych informacji wskazuje, na rosnącą tendencję w zakresie potrzeby orzekania o niepełnosprawności i zarówno u dzieci (orzeczenia o niepełnosprawności do 16 roku życia) i osób dorosłych (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności po 16 roku życia).

W 2014 roku łącznie wydano 1.034 orzeczeń, a w 2015 roku wydano 1.119 orzeczeń.

Tabela nr 4. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności w latach 2014-2015.

Lata	Liczba orzeczeń o niepełnosprawności	Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	Łącznie
2014	154	880	1.034
2015	174	945	1.119

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ciechanowie.

Najczęstszymi orzeczonymi przyczynami niepełnosprawności u dzieci do 16 roku życia w okresie 2014 – 2015 są **11-I** : inne schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne, i odzwierzęce, choroby układu krwiotwórczego, **12- C**- całkowite zaburzenia rozwojowe (autyzm), **05 - R** - upośledzenia narządu ruchu, **10 – N** – choroby neurologiczne.

Tabela nr 5. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności i płci – orzeczenia o niepełnosprawności dla osób poniżej 16 r.ż. – w latach 2014-2015.

Przyczyna niepełnosprawności	2014		2015	
	Ogółem	w tym kobiety:	Ogółem	w tym kobiety:
01-U	4	1	13	4
02-P	9	2	2	0
03-L	5	3	11	7
04-O	5	0	6	3

05-R	19	6	28	16
06-E	14	6	7	4
07-S	14	1	21	9
08-T	4	3	1	0
09-M	11	3	11	2
10-N	11	2	25	13
11-I	36	15	24	14
12-C	22	6	26	4
RAZEM:	154	48	175	76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ciechanowie.

U osób dorosłych najczęstszą przyczyną orzekania o stopniu niepełnosprawności w okresie 2014 – 2015 jest **O -5R** czyli upośledzenie narządu ruchu, następnie **07- S** choroby układu oddechowego i krążenia oraz **10- N choroby neurologiczne**.

Tabela nr 6. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności i płci – orzeczenia o stopniu niepełnosprawności – osoby powyżej 16 r.ż. – w latach 2014-2015.

Przyczyna niepełnosprawności	2014		2015	
	Ogółem	w tym kobiety:	Ogółem	w tym kobiety:
01-U	9	3	17	12
02-P	62	33	42	22
03-L	17	2	27	8
04-O	33	12	22	10
05-R	337	167	352	198
06-E	11	6	3	2
07-S	126	57	174	77
08-T	37	16	40	15
09-M	46	29	60	45
10-N	115	52	127	70
11-I	82	46	74	36
12-C	5	1	7	0
RAZEM:	880	424	945	495

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ciechanowie.

W powiecie ciechanowskim, w analizowanym okresie, w wydanych przez Zespół orzeczeniach o uzyskanym stopniu niepełnosprawności przeważa stopień umiarkowany. Stanowi on w każdym roku około 50 % wydanych orzeczeń.

Tabela nr 7. Liczba wydanych orzeczeń według stopni niepełnosprawności – osoby powyżej 16 r.ż. – latach 2014-2015.

Lata	Ogółem liczba orzeczeń o st.	Orzeczenia o niepełnosprawności w stopniu:		
		Lekkim	Umiarkowanym	Znacznym
2014	880	280	402	198
2015	945	270	432	243
Ogółem	1.825	550	834	441

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Ciechanowie.

Analizując powyższe dane uznać za zadania priorytetowe pomoc osobom niepełnosprawnym w likwidacji barier funkcjonalnych (architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się) adaptację budynków i przestrzeni publicznej oraz zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocniczne.

IV. Instytucje i organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych

Instytucje

1. **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie, ul. 17 Stycznia 7** – realizuje zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, zgodnie z Ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2011r. Nr 127 poz.721 z późn. zm.);
2. **Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, ul. Sygietyńskiego 11** – realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2011r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) oraz prowadzi działania na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 ze zm.);
3. **Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ciechanowie, ul. Kopernika 7** - orzeka o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia do celów pozarentowych oraz o niepełnosprawności dla osób do 16 roku życia z terenu powiatu ciechanowskiego;
4. **Ośrodki Pomocy Społecznej:**
 - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie,
 - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliniojecku,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opinogórze Górnej,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Regiminnie,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grudusku,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ojrzeniu,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołyminiu Ośrodku,
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sońsku.realizują m.in. zadania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163, ze zm.) oraz ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518);
5. **Warsztat Terapii Zajęciowej w Ciechanowie, ul. Pułtуска 20** Afinansowany ze środków Państwowego Funduszu Osób Niepełnosprawnych oraz środków własnych powiatu prowadzi terapię dla 30 osób niepełnosprawnych;
6. **Ośrodek Wsparcia w Ciechanowie, ul. Świętochowskiego 8**, podtrzymuje i rozwija umiejętności niezbędne do samodzielnego życia dla 30 pełnoletnich osób z niepełnosprawnością intelektualną;

7. **Środowiskowy Dom Samopomocy typu A i B** – dom jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu, przeznaczonym dla osób dorosłych, przewlekle psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo;
8. **Dzienny Dom Pobytu zw. „Dziennym Domem Seniora” w Ciechanowie** - prowadzony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie świadczący wsparcie dzienne osobom w podeszłym wieku;
9. **Dom Pomocy Społecznej w Ciechanowie ul. Krucza 32** – posiadający 180 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych;
10. **Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” w Ciechanowie ul. Batalionów Chłopskich 12** dysponujący 105 miejscami dla osób w podeszłym wieku;
11. **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Ciechanowie ul. Sienkiewicza 13** - jednostka służy m.in. wszechstronnej edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie na terenie powiatu ciechanowskiego;
12. **Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Ciechanowie, ul. Wyzwolenia 10a**, która wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, indywidualnego nauczania oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, a także prowadzi m.in. zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, stymulujące rozwój poznawczy, socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży oraz psychoedukacyjne dla młodzieży w kryzysie, oraz prelekcje, wykłady i warsztaty dla rodziców.

Publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej działające na terenie powiatu:

Na terenie powiatu ciechanowskiego działają następujące poradnie podstawowej opieki zdrowotnej:

1. Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie, Poradnia Lekarza Rodzinnego;
2. Centralny Szpital Kliniczny MSW w Warszawie, POZ Ciechanów – Lekarz POZ;
3. NZOZ „ESKULAP” Centrum Medyczne w Ciechanowie, Poradnia Lekarza POZ;
4. NZOZ „MEDICUS” w Ciechanowie, Poradnia Lekarza POZ dla Dorosłych i Dzieci;
5. NZOZ Poradnia Rodzinna „PULS” w Ciechanowie, Gabinet Lekarza POZ dla Dorosłych i Dzieci;
6. NZOZ „RODZINA” w Ciechanowie, Poradnia Lekarza Rodzinnego;
7. Przychodnia Lekarska VITA-MED. w Ciechanowie, Poradnia Lekarza POZ;
8. NZOZ Poradnia Medycyny Rodzinnej Promień w Ciechanowie;
9. Samodzielny Publiczny Zespół ZOZ w Głinojecku oraz Filia w Woli Młockiej;
10. Centrum Medyczne GAJDA-MED w Głinojecku;
11. NZOZ „VITA” w Gołyminiu;
12. NZOZ „SALUS” w Grudusku;
13. NZOZ „SANALEX” w Ojrzeniu;
14. NZOZ „IROMED” w Opinogórze;
15. NZOZ „MEDICA” w Regiminie;
16. Centrum Medyczne „GAJDA-MED.” Filia w Sońsku;
17. NZOZ „ANMED” w Sońsku i Soboklęszczu.

Ponadto przez NZOZ funkcjonują poradnie pielęgniarek i położnych:

- 1) Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowej i Gabinet Położnej Środowiskowej;
- 2) Centralny Szpital Kliniczny MSW w Warszawie, POZ Ciechanów – Pielęgniarka POZ i Położna POZ;
- 3) NZOZ „ESKULAP” Centrum Medyczne w Ciechanowie, Poradnia Pielęgniarki POZ i Poradnia Położnej POZ;
- 4) NZOZ „MEDICUS” w Ciechanowie, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowej i Położnej Środowiskowej oraz Gabinet Położnej;
- 5) NZOZ Poradnia Rodzinna „PULS” w Ciechanowie, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowej i Gabinet Położnej Środowiskowej - Rodzinnej;
- 6) NZOZ „RODZINA” w Ciechanowie, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowej - Rodzinnej i Gabinet Położnej Środowiskowej - Rodzinnej.
- 7) Przychodnia Lekarska VITA-MED w Ciechanowie, Gabinet Pielęgniarki Środowiskowej i Gabinet Położnej Środowiskowo - Rodzinnej;
- 8) Indywidualna Praktyka Położnej Anna Dymkowska.

W powiecie ciechanowskim działa również Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie, który oferuje nowoczesną diagnostykę i terapię oraz specjalistyczne usługi medyczne w 22 oddziałach szpitalnych i poradniach specjalistycznych. Ponadto w powiecie ciechanowskim, przede wszystkim w mieście Ciechanów, działają także prywatne placówki zatrudniające specjalistów.

Na terenie powiatu funkcjonują 32 apteki.

Placówki edukacyjne dla dzieci i młodzieży działające na terenie powiatu:

1. szkoły podstawowe – 31;
2. gimnazja – 18;
3. publiczne szkoły i placówki ponadgimnazjalne – 14, funkcjonujące w ramach:
 - Liceum Ogólnokształcącego im. Z. Krasińskiego w Ciechanowie,
 - Zespołu Szkół Nr 2, ul. Orylska 9 w Ciechanowie,
 - Zespołu Szkół Nr 1, ul. Powstańców Warszawskich 24 w Ciechanowie,
 - Zespołu Szkół Technicznych ul. Kopernika 7 w Ciechanowie,
 - Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Gołotczyźnie,
 - Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niestyszącej i Słabo Słyszącej w Gołotczyźnie,
 - Liceum Ogólnokształcącego im. Wł. Reymonta w Głinojecku,
 - Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Ciechanowie oraz 25 szkół i placówek niepublicznych;
4. Szkoły wyższe
 - Akademia Humanistyczna im. A. Gieysztor, Oddział Zamiejscowy w Ciechanowie ul. Kraszewskiego 8A,
 - Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie ul. Żórawskiego 5,
 - Wyższa Szkoła Biznesu i Zarządzania w Ciechanowie, ul. K. Szwanke 1,
 - Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie ul. Narutowicza 9;
5. Ponadto na terenie powiatu ciechanowskiego funkcjonuje:
 - Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Gołotczyźnie,
 - Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Gołotczyźnie.

- Placówka Opiekuńczo-WychowawczoSocjalizacyjna w Gołotczyźnie funkcjonująca w obszarze instytucjonalnej pieczy zastępczej, zapewniająca opiekę i wychowanie dzieciom pozbawionym opieki ze strony biologicznych rodziców.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie ciechanowskim:

1. Oddział Terenowy Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego SklerosisMultiplex w Ciechanowie,
2. Fundacja Pomocy Dzieciom, Młodzieży i Dorosłym Niepełnosprawnym „Być Jak Inni” w Ciechanowie,
3. Opinogórskie Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych,
4. Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Oddział Powiatowy w Ciechanowie,
5. Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Ciechanowie,
6. Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Ciechanowie,
7. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Oddziału Miejsko-Powiatowego w Ciechanowie,
8. Ciechanowskie Stowarzyszenie dla Niepełnosprawnych,
9. Polskie Towarzystwo ADHD Oddział Ciechanów,
10. Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Ciechanowie,
11. Fundacja Bank Żywności w Ciechanowie,
12. Stowarzyszenie Ciechanowski Wolontariat,
13. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Ciechanowie,
14. Ciechanowskie Stowarzyszenie Kobiet po Mastektomii, ich Rodzin i Przyjaciół Amazonka w Ciechanowie,
15. Uczniowski Klub Sportowy Olimp w Ciechanowie,
16. Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynności w Ciechanowie,
17. Stowarzyszenie Sportowe dla Osób Upośledzonych Umysłowo Sprawni Razem w Ciechanowie,
18. Klub Sportowy Osób Niepełnosprawnych „Herkules” w Ciechanowie.

Instytucje Kultury na terenie powiatu ciechanowskiego:

1. Powiatowe Centrum Kultury i Sztuki w Ciechanowie, w którego strukturach funkcjonuje Kino „Łydynia” oraz Galeria im. B. Biegasa,
2. Ciechanowski Ośrodek Edukacji Kulturalnej STUDIO
3. Biblioteka Pedagogiczna w Ciechanowie, prowadzona przez samorząd Województwa Mazowieckiego.
4. Powiatowa Biblioteka Publiczna w Ciechanowie,
5. Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie,
6. Muzeum Romantyzmu w Opinogórze,
7. Muzeum Pozytywizmu w Gołotczyźnie,
8. Gminne biblioteki wraz z filiami – 13 obiektów.

V. Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w powiecie ciechanowskim.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r . poz. 2156) każde niepełnosprawne dziecko w Polsce ma zapewnioną możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami. W rozumieniu przepisów oświatowych niepełnosprawnym jest dziecko, posiadające opinię o wczesnym wspomaganie rozwoju lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, w tym orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno- wychowawczych. Dzieci niepełnosprawne obejmuje się tzw. kształceniem specjalnym pozwalającym na stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie specjalne nie jest równoznaczne z umieszczeniem dziecka niepełnosprawnego w szkole specjalnej, może być bowiem realizowane we wszystkich i przedszkolach: ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi, integracyjnych, specjalnych.

Celem działającej w Ciechanowie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej jest udzielanie pomocy dzieciom od momentu urodzenia i młodzieży pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz pomocy rodzicom i nauczycielom związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. W 2014 roku poradnia wydała 41 opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju oraz 202 orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Również w 2015 roku poradnia wydała 41 opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju i 220 orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego.

W powiecie ciechanowskim mamy rozwiniętą sieć przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Potwierdzeniem tego jest miasto Ciechanów , gdzie dzieci objęte są opieką przedszkolną w : 7 przedszkolach publicznych, w których łącznie funkcjonują 34 oddziały przedszkolne; 9 oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych; 10 przedszkolach niepublicznych, gdzie funkcjonuje 56 oddziałów przedszkolnych.

W powiecie mamy 31 szkół podstawowych, 18 gimnazjów, 14 publicznych szkół i placówek ponadgimnazjalnych oraz 25 szkół i placówek niepublicznych. Cenny jest fakt, że w Ciechanowie w ramach Miejskiego Zespołu Szkół Nr 2 funkcjonują : Szkoła Podstawowa Nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi i Gimnazjum Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi.

Celem klasy integracyjnej jest stworzenie każdemu dziecku optymalnych warunków rozwoju, wykształcenie u wszystkich dzieci postaw tolerancji, akceptacji, szacunku, gotowości służenia pomocą, przeciwdziałanie istniejącym w społeczeństwie tendencjom do separacji ludzi niepełnosprawnych.

Wiodącą placówką edukacyjną w kształceniu dzieci z niepełnosprawnością intelektualną i sprzężoną, począwszy od poziomu przedszkola jest Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Ciechanowie.

W strukturach ośrodka działają (stan na dzień 1 września 2015 roku):

- przedszkole – 20 wychowanków (4 grupy),
- szkoła podstawowa – 35 uczniów (7 oddziałów),

- gimnazjum - 41 uczniów (6 oddziałów),
- zasadnicza szkoła zawodowa – 36 uczniów (4 oddziały),
- szkoła przysposabiająca do pracy – 21 uczniów (2 oddziały).

Budynek SOSW nie posiada barier architektonicznych. Posiada nowoczesną specjalistyczną bazę lokalową dostosowaną do pełnej realizacji podstawy programowej.

Uczniowie niepełnosprawni uczą się w ciechanowskich szkołach ponadgimnazjalnych. Według stanu na dzień 1 września 2015 roku:

- Zespół Szkół Nr 1 w Ciechanowie łączna liczba uczniów 446, w tym 5 uczniów niepełnosprawnych;
- Zespół Szkół nr 2 w Ciechanowie łączna liczba uczniów 801, w tym 5 uczniów niepełnosprawnych;
- Zespół Szkół nr 3 w Ciechanowie łączna liczba uczniów 335, w tym 2 uczniów niepełnosprawnych;
- Zespół Szkół Technicznych w Ciechanowie łączna liczba uczniów 295, w tym 5 uczniów niepełnosprawnych.

Ofertę edukacyjną do niepełnosprawnej młodzieży kierują również 4 funkcjonujące w powiecie szkoły wyższe. Ponadto na terenie powiatu istnieją: Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Gołotczyźnie i Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy.

W ankiecie dotyczącej programu skierowanej do samorządów gminnych rehabilitacji edukacyjnej poświęcono III dział. Proszono m.in. o podanie ilości niepełnosprawnych uczniów z terenu gminy oraz o określenie istniejącego jeszcze problemu związanego z potrzebami uczniów niepełnosprawnych. Analiza informacji z ankiet wskazuje, że:

- 1) W mieście Ciechanów jest ogółem 91 uczniów z niepełnosprawnością.
Problemem pozostałym do rozwiązania jest dostosowanie budynków placówek do potrzeb uczniów niepełnosprawnych z dysfunkcją narządu wzroku.
- 2) Gmina wiejska Ciechanów - nie podano ilości uczniów niepełnosprawnych.
Gmina nie posiada problemów dotyczących edukacji niepełnosprawnych uczniów.
- 3) Gmina miejsko-wiejska Głinojeck - nie podano ilości uczniów niepełnosprawnych.
Gmina nie posiada problemów z edukacją niepełnosprawnych uczniów.
- 4) Gmina Gołymin – Ośrodek - 4 niepełnosprawnych uczniów.
Problemy edukacyjne wynikające z niepełnosprawności uczniów zostały rozwiązane.
- 5) Gmina Grudusk - 9 uczniów niepełnosprawnych.
Problemy edukacyjne wynikające z niepełnosprawności uczniów zostały rozwiązane.
Jednak uważa się, że wskazane było by zwiększenie ilości zajęć przeznaczonych dla uczniów niepełnosprawnych.
- 6) Gmina Ojrzeń posiada 9 uczniów niepełnosprawnych.
Na terenie gminy nie występują problemy edukacyjne dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
- 7) Gmina Opinogóra
W gminie pozostał do rozwiązania problem wsparcia psychologiczno-edukacyjnego dla rodziców dzieci niepełnosprawnych.
- 8) Gmina Sońsk posiada 11 uczniów niepełnosprawnych.
Problem stanowią bariery architektoniczne budynków szkolnych, w tym konieczność budowy podjazdów.

- 9) Gmina Regimin posiada 12 uczniów niepełnosprawnych.
Gmina nie posiada problemów dotyczących edukacji niepełnosprawnych uczniów.

Kompleksowa analiza zawartych w ankietach informacji, dotyczących rehabilitacji edukacyjnej dzieci i młodzieży niepełnosprawnej wskazuje na istnienie systemu zabezpieczającego potrzeby w tym zakresie. Wszelkie sugestie Realizatorów tej rehabilitacji zostały uwzględnione w priorytetach niniejszego programu.

Reasumując, na powiatową rehabilitację edukacyjną korzystnie wpłynie doskonalenie / podniesienie poziomu usług edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodzieży.

VI. Rehabilitacja zawodowa w powiecie ciechanowskim.

Rehabilitacja zawodowa jest bardzo ważnym obszarem kompleksowej rehabilitacji osób niepełnosprawnych. W art. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określono cel rehabilitacji zawodowej jako, ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy. Ustawodawca wskazał narzędzia niezbędne do realizacji celu, czyli: dokonanie oceny zdolności do pracy, prowadzenie poradnictwa zawodowego, przygotowania zawodowego z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia, dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie, określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy.

W powiecie ciechanowskim realizatorem rehabilitacji zawodowej jest Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie.

Według stanu na dzień 31.12.2014 roku w ewidencji urzędu pracy figurowało 242 osoby niepełnosprawne. Na dzień 31.12.2015 roku było zarejestrowanych 227 niepełnosprawnych mieszkańców. W 2014 roku więcej było zarejestrowanych mężczyzn niż kobiet 136 mężczyzn / 106 kobiet . W 2015 roku była analogiczna sytuacja: przeważali mężczyźni 127 mężczyzn / 100 kobiet. Więcej rejestruje się w urzędzie pracy mieszkańców miast: Ciechanów i Głinojeck niż mieszkańców wsi. Najwięcej jest osób zarejestrowanych z lekkim stopniem niepełnosprawności. W analizowanym okresie w ewidencjach urzędu pracy najczęściej figurowało osób legitymujących się stażem od 0- 5 lat. Dominującą grupą były osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, następną grupę stanowiły osoby z podstawowym wykształceniem. Wśród przyczyn niepełnosprawności dominowała niepełnosprawność ruchowa. Stanowiła ona w 2014 roku ponad 37 % ogólnej liczby osób niepełnosprawnych zarejestrowanych. W 2015 roku niepełnosprawność ruchowa stanowiła około 34 % ogólnej liczby osób zarejestrowanych. Taka sytuacja jest odzwierciedleniem najwyższej częstotliwości orzekania o stopniu niepełnosprawności z powodu dysfunkcji narządu ruchu mieszkańców powiatu przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

W latach 2014 - 2015 PUP w Ciechanowie realizował w stosunku do wszystkich zarejestrowanych osób niepełnosprawnych poradnictwo zawodowe i pośrednictwo zawodowe. Dla powiatu ciechanowskiego niekorzystna była stopa bezrobocia. Była ona wyższa niż stopa bezrobocia w kraju i w województwie.

Tabela nr 8.Stopa bezrobocia w latach 2014-2015.

	2014 rok	2015 rok
Polska	11,4%	9,7%
Województwo mazowieckie	9,6%	8,3%
Powiat ciechanowski	15,9%	15,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela nr 9. Charakterystyka osób niepełnosprawnych objętych ewidencją* na dzień 31 12.2014r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie.

Wyszczególnienie		Ogółem osoby niepełnosprawne	Kobiety	Mężczyźni
	Ogółem	242	106	136
Miejsce zamieszkania	Miasta	168	76	92
	Wieś	74	30	44
Wiek				
	15 - 17 lat	0	0	0
	18 - 24	8	3	5
	25 - 34	40	16	24
	35- 44	37	17	20
	45 - 54	70	39	31
	55 - 59	59	28	31
	60 i więcej lat	28	3	25
Wykształcenie				
	Wyższe	18	Brak danych	Brak danych
	Policealne i średnie zawodowe	56	Brak danych	Brak danych
	Średnie ogólnokształcące	20	Brak danych	Brak danych
	Zasadnicze zawodowe	89	Brak danych	Brak danych
	gimnazjalne	6	Brak danych	Brak danych
	Podstawowe i podstawowe nieukończone	53	Brak danych	Brak danych

* łączna liczba ON (bezrobotnych + poszukujących pracy)
Dane wg PUP Ciechanów

Tabela nr 10. Charakterystyka osób niepełnosprawnych objętych ewidencją* na dzień 31.12.2015r.w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie.

Wyszczególnienie		Ogółem osoby niepełnosprawne	Kobiety	Mężczyźni
Miejsce zamieszkania	Ogółem	227	100	127
	Miasta	144	61	83
	Wieś	83	39	44
Wiek				
	15 - 17 lat	0	0	0
	18 -24	8	3	5
	25 - 29	18	10	8
	30 - 39	33	14	19
	44 - 44	20	11	9
	45-49	30	14	16
	50 - 54	39	21	18
	55 - 59	47	26	21
	60 i więcej lat	32	1	31
Wykształcenie	Wyższe	12	Brak danych	Brak danych
	Policealne i średnie zawodowe	44	Brak danych	Brak danych
	Średnie ogólnokształcące	19	Brak danych	Brak danych
	Zasadnicze zawodowe	88	Brak danych	Brak danych
	gimnazjalne	6	Brak danych	Brak danych
	Podstawowe i podstawowe nieukończone	58	Brak danych	Brak danych

* łączna liczba ON (bezrobotnych + poszukujących pracy)
Dane według PUP Ciechanów

Tabela nr 11. Charakterystyka osób niepełnosprawnych objętych ewidencją* na dzień 31.12.2014 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie.

Wyszczególnienie		Osoby niepełnosprawne ogółem
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	14
	Umiarkowany	66
	Lekki	162
	<i>Ogółem osoby niepełnosprawne</i>	242
Przyczyny niepełnosprawności	Upośledzenie umysłowe	4
	Choroby psychiczne	29
	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	12
	Choroby narządu wzroku	17
	Upośledzenie narządu ruchu	90
	Epilepsja	4
	Choroby układu oddechowego i układu krążenia	22
	Choroby układu pokarmowego	5
	Choroby układu moczowo-płciowego	3
	Choroby neurologiczne	20
	Inne	31
	Nieustalony	5
Staż pracy ogółem	Do 1 roku	24
	1 – 5	55
	5 – 10	29
	10 - 20	54
	20 - 30	43
	30 lat i więcej	10
	Bez stażu	27

* łączna liczba ON (bezrobotnych + poszukujących pracy)
Dane według PUP Ciechanów

Tabela nr 12. Charakterystyka osób niepełnosprawnych objętych ewidencją* na dzień 31.12.2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie.

Wyszczególnienie		Osoby niepełnosprawne ogółem
Stopień niepełnosprawności	Znaczny	8
	Umiarkowany	65
	Lekki	154
	<i>Ogółem osoby niepełnosprawne</i>	<i>227</i>
Przyczyny niepełnosprawności	Upośledzenie umysłowe	3
	Choroby psychiczne	31
	Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	14
	Choroby narządu wzroku	18
	Upośledzenie narządu ruchu	77
	Epilepsja	3
	Choroby układu oddechowego i układu krążenia	18
	Choroby układu pokarmowego	3
	Choroby układu moczowo-płciowego	2
	Choroby neurologiczne	20
	Inne	34
	Nieustalony	4
Staż pracy ogółem	Do 1 roku	28
	1 – 5	58
	5 – 10	31
	10 - 20	43
	20 - 30	36
	30 lat i więcej	4
	Bez stażu	27

* łączna liczba ON (bezrobotnych + poszukujących pracy)
Dane według PUP Ciechanów

Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, w ramach środków finansowych PFRON, będących w jego dyspozycji, wspierał w latach 2014–2015 niepełnosprawnych mieszkańców powiatu, zgodnie z zgłaszanymi do urzędu potrzebami, poprzez:

- 1) udzielanie środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej
- 2) finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji zatrudnienia w odniesieniu do osób zarejestrowanych jako poszukujące pracy, nie pozostające w zatrudnieniu,
- 3) finansowanie kosztów szkoleń organizowanych przez kierownika urzędu pracy.

Pracodawcom zainteresowanym zatrudnieniem niepełnosprawnych pracowników urząd pracy oferował zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

Tabela nr 13. Zestawienie wykorzystania środków PFRON w latach 2014-2015.

Lp.	Zadanie	2014		2015	
		Liczba ON	Koszt zł	Liczba ON	Koszy zł
I	Rehabilitacja zawodowa				
1	Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej art. 12a	3 ON	78.000	1 ON	24.000
2	Zwrot kosztów adaptacji pomieszczeń zakładu pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, adaptacji urzędów, art.26	0	0	0	0
3	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej art. 26e	2 ON	54.000	2 ON	53.000
4	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych art. 11 art. 35a ust. 1 pkt. 6a	6 ON	30.905	4 ON	25.280
5	Finansowanie kosztów szkoleń osób niepełnosprawnych art. 40	2 ON	5.930	2 ON	8.707
	<i>Razem rehabilitacja zawodowa</i>	13 ON	168.835	9 ON	110.987

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych środków PFRON w latach 2014-2015.

W latach 2012 - 2015 Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie był współrealizatorem działań Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego. Jak sama nazwa wskazuje w ramach programu zintensyfikowano działania na rzecz tej szczególnej grupy osób niepełnosprawnych, wykorzystując formy aktywizacji zawodowej i środki finansowe będące wówczas w dyspozycji urzędu pracy.

W 2014 roku wydatkowano środki w łącznej kwocie 50.724,45 zł.

W ramach tej kwoty odbyły się finansowane środkami z Europejskiego Funduszu Społecznego szkolenia dla 2 osób w kwocie 4.057,80 zł, dla 2 osób zorganizowano prace interwencyjne - 11.528,57 zł,

Ze środków Funduszu Pracy zorganizowano staż dla 1 osoby - 5.138,08 zł, ze środków PFRON udzielono 1 osobie dofinansowania na uruchomienie indywidualnej działalności gospodarczej - 30.000 zł.

W 2015 roku wydatkowano natomiast środki w łącznej kwocie: 9.411,10 zł.

W ramach tej kwoty zorganizowano ze środków PFRON dla 1 osoby staż - 4.354,00 zł.

Ze środków Funduszu Pracy dla 1 osoby roboty publiczne - 5.057,10 zł.

W sumie w latach 2014-2015 w ramach Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego zaktywizowano 8 osób.

Ukoronowaniem procesu rehabilitacji zawodowej jest podjęcie pracy przez osobę niepełnosprawną. Jednak efektywność rehabilitacji zawodowej uzależniona jest od rozwoju gospodarczego regionu w którym jest realizowana, współpracy urzędu pracy z lokalnymi pracodawcami i przygotowanie osoby niepełnosprawnej do pojęcia zatrudnienia. Terapia pracą przynosi najlepsze rezultaty dla kompleksowej rehabilitacji.

Analiza informacji dotyczących obszaru rehabilitacji zawodowej zawartych w ankietach, otrzymanych z samorządów gminnych i organizacji pozarządowych wskazuje na konieczność zwiększenia działań na rzecz aktywizacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Dla usprawnienia rehabilitacji zawodowej został opracowany cel szczegółowy z zadaniami służącymi jego realizacji pn. Rehabilitacja zawodowa i zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

VI. Rehabilitacja społeczna w powiecie ciechanowskim.

W art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przypisano rehabilitacji społecznej jako cel umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Można go osiągnąć realizując :

- 1) Wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
- 2) Wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
- 3) Likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- 4) Kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie, realizator zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, w ramach środków finansowych PFRON, będących w jego dyspozycji udziela pomocy niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu poprzez:

- 1) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów;
- 2) dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej;
- 3) likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- 4) dofinansowanie kosztów działalności warsztatu terapii zajęciowej;
- 5) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji, i turystyki osób niepełnosprawnych.

Aktami wykonawczymi dla tych form pomocy są:

- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (tj. Obwieszczenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 czerwca 2015 roku Dz. U. z 2015 r. poz. 926 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 listopada 2007 roku w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz.U. nr 230, poz. 1694 ze zm)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad tworzenia, działania i finansowania warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. 63 poz. 587) .

1. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Osoby niepełnosprawne, które dokonały zakupu przedmiotu ortopedycznego lub środka pomocniczego w ramach ubezpieczenia zdrowotnego i poniosły z tego tytułu wydatki mogą się ubiegać o całkowity lub częściowy zwrot poniesionych wydatków finansowych w PCPR w Ciechanowie, o ile spełniają łącznie następujące warunki:

- a) posiadają aktualne orzeczenie potwierdzające status osoby niepełnosprawnej,
- b) przeciętny miesięczny dochód tych osób w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc składania wniosku nie przekracza odpowiednio:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 2 pkt 4 ustawy - na członka rodziny pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia - w przypadku osoby samotnej.

W 2014 roku udzielono powyższej pomocy 533 osobom niepełnosprawnym na łączną kwotę: 341.158,- zł. W tej grupie znajduje się 36 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. Pomoc dla najmłodszych wynosiła 38.678,- zł.

W 2015 roku pomocą objęto 542 osoby niepełnosprawne. Wartość pomocy to kwota 383.238,- zł. Pomoc dla 48 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej wynosiła 56.813,- zł.

W ramach pomocy, udzielono dofinansowań do zakupów: aparatów słuchowych, wózków inwalidzkich, szkieł okularowych, materacy i poduszek przeciwośluzynowych, butów ortopedycznych, protez i ortez kończyn, protez piersi, peruk, pionizatorów, balkoników, kul inwalidzkich, gorsetów, aparatów CPAP (bezdech senny), pieluchomajtek i cewników.

Mając na uwadze wymienione szczegółowo rodzaje przedmiotów pomocy w zaopatrzeniu, ilość składanych przez osoby niepełnosprawne wniosków o dofinansowanie uzasadnionym jest przeznaczanie i wydatkowanie tak wysokich kwot środków finansowych PFRON na potrzeby egzystencjonalne niepełnosprawnych mieszkańców powiatu.

1a. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny osobom fizycznym ze środków PFRON.

Wysokość dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny może wynosić do 80 % kosztów tego sprzętu, nie więcej jednak niż do pięciokrotności przeciętnego wynagrodzenia.

O dofinansowanie mogą ubiegać się osoby fizyczne (w tym małoletnie), które spełniają kryteria udzielenia pomocy i mają lekarskie wskazanie, że wymagają zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny.

W 2014 roku dofinansowanie do zakupu sprzętu otrzymały 4 osoby niepełnosprawne dorosłe na łączną kwotę 1.510,- zł i 1 dziecko niepełnosprawne na kwotę 734 zł.

W 2015 roku dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego otrzymało 12 osób niepełnosprawnych dorosłych na kwotę 19.195,- zł i 1 dziecko niepełnosprawne na kwotę 1.294,- zł. Poniższa tabela obrazuje realizację pomocy w omawianym okresie:

Tabela nr 14. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny w latach 2014-2015.

2014			2015	
ON	Ilość	Kwota w zł	Ilość	Kwota w zł
Dorośli	4	1.510,-	12	19.195,-
Dzieci	1	734,-	1	1.294,-
Razem	5	2.244,-	13	20.486,-

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych środków PFRON w latach 2014-2015.

Analizując strukturę wydatków w zadaniu należy zaznaczyć, że od 2015 roku, w wyniku zmiany w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych nastąpiło procentowe zwiększenie wartości udzielanej pomocy z 60 % do 80 % ceny zakupu urządzenia. Spowodowało to zwiększenie zainteresowania tą formą pomocy. Stąd tak duży wzrost ilościowy i wartościowy udzielonej pomocy.

Przedmiotem dofinansowania w przypadku osób dorosłych były: rowery rehabilitacyjne, bieżnia z silnikiem, orbitrek - trener, rotor elektryczny, w odniesieniu do dzieci : orbitrek, drobny sprzęt rehabilitacyjny, pomocny w domowych ćwiczeniach usprawniających i rower trójkołowy z przystawką do ćwiczeń w domu.

Mając na uwadze, że najczęstszą przyczyną orzekania o niepełnosprawności w powiecie jest dysfunkcja narządu ruchu należy przypuszczać, że wartość tej pomocy w powiecie, w okresie obowiązywania programu będzie miała tendencję wzrostową.

2. Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.

Powiatotrzykujeśrodkami PFRON na podstawie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 roku w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz.U. Nr. 88, poz. 808, ze zm).

Podjmując decyzję o podziale przyznanych w danym roku środków finansowych PFRON na realizację zadań ustawowych, zawsze uwzględnia się, istniejące w powiecie potrzeby niepełnosprawnych mieszkańców. Propozycję planu rzeczowo-finansowego środków PFRON na dany rok opiniuje Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Ze względu, na niezabezpieczającą istniejących potrzeb osób niepełnosprawnych, wysokość otrzymywanych środków PFRON, odstąpiono w okresie 2013 - 2014 od realizacji zadania „ udzielanie dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych” . Uznano bowiem, że większy wpływ na podniesienie jakości życia społecznego i efekty w rehabilitacji ma zadanie odnoszące się do zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny , przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz likwidujące bariery funkcjonalne.

W roku 2014 wnioski o dofinansowanie złożyły 64 osoby niepełnosprawne. Jednak ze względu na brak limitu środków, zgodnie z uchwalonym planem rzeczowo-finansowym PFRON, wnioski zostały rozpatrzone odmownie.

W 2015 roku, z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym mogły, skorzystać już osoby niepełnosprawne w wieku do 16 lat albo w wieku do 24 lat uczące się i niepracujące bez względu na stopień niepełnosprawności.

W 2015 r. wpłynęło 99 wniosków od osób niepełnosprawnych, spełniających kryteria uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym. Dofinansowanie przyznano dla 23 dzieci niepełnosprawnych na kwotę 22.875,- zł. Ze środków PFRON wypłacono dofinansowanie w łącznej wysokości 20.903,-zł z czego kwota: 13.013 zł dotyczy 11 dzieci niepełnosprawnych, natomiast kwota: 7.890 zł dotyczy 10 opiekunów dzieci.

Jedno dziecko niepełnosprawne nie pojechało na turnus rehabilitacyjny, matka dziecka złożyła pisemną rezygnację.

Analiza uzyskanych informacji, zawartych w ankietach dotyczących programu i zgłaszanych przez lokalne organizacje pozarządowe propozycji działań na rzecz osób niepełnosprawnych wskazuje, że należy ponownie rozważyć kwestię dofinansowań do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych dla osób dorosłych.

3. Dofinansowanie do likwidacji barier: architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych.

Rehabilitacja społeczna jest realizowana m.in. poprzez likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i w dostępie do informacji.

Osoby niepełnosprawne, przede wszystkim z dysfunkcją ruchową i niewidome oraz niedowidzące wymagają dostosowania budynków publicznych i przestrzeni publicznej do potrzeb wynikających z dysfunkcji. Przystosowanie architektoniczne i urbanistyczne miejsc zamieszkania i otoczenia zlikwiduje istotne bariery uniemożliwiające lub utrudniające codzienne czynności życiowe i integrację społeczną. Celem likwidacji tych barier architektonicznych i urbanistycznych jest tworzenie obiektów budowlanych bez barier, dostępnych bez szczególnych utrudnień dla osób niepełnosprawnych.

Aby włączyć niepełnosprawnych mieszkańców powiatu w nurt życia społecznego należy im udostępnić środowisko zewnętrzne. W powiecie w dalszym ciągu jest jeszcze wiele do zrobienia. Ankieta skierowana do Gmin uwzględniała tę kwestię. Proszono o informację dotyczące dostępności budynków Urzędu Gminy, instytucji kultury, sportu i rekreacji instytucji handlowych i gastronomicznych, instytucji kultury religijnej. Z odpowiedzi wynika, że pozostają do likwidacji istniejące bariery w budynkach użyteczności publicznej. Likwidację barier należy przeprowadzić poprzez przystosowanie sanitariatów, instalację wind, budowę podjazdów, montaż drzwi wejściowych. Szczegółowe odpowiedzi Gmin dotyczące tego problemu zawiera zestawienie Tabela Nr 19.

O ile potrzeby architektoniczne osób niepełnosprawnych z problemami przemieszczania się są oszacowane, to potrzeby osób niewidomych i niedowidzących nie są jeszcze dostrzegane. Również potrzeba skorzystania z usług tłumacza języka migowego nie jest zabezpieczona przez wszystkie Gminy. W Urzędzie Miasta Ciechanów osoby wymagające tłumacza mogą skorzystać z usługi „Tłumacz Migam”.

Całkiem dobrze przedstawia się w powiecie dostosowanie środowiska fizycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, niewidomych i niedowidzących. Na terenach poszczególnych gmin były podejmowane prace związane z likwidacją barier architektonicznych w pieszych ciągach komunikacyjnych. Obniżano krawężniki, wyrównywano chodniki, usuwano przeszkody małej architektury, instalowano sygnalizację dźwiękową na przejściach dla pieszych. Miasto Ciechanów zlikwidowało w 70 % bariery w tym obszarze, Gmina Ojrzeń w 100 %, Gmina Grudusk i Gmina Gołymin w 40 %. W Gminie Regimin takie prace podejmowano, nie oszacowano jednak procentowego ich wykonania.

Pozostałe gminy nie ustosunkowały się do tej kwestii.

Likwidacja barier dla osoby niepełnosprawnej może odbywać się z udziałem środków finansowych PFRON, będących w dyspozycji powiatu. Ze względu na efekty społeczne tej pomocy w powiecie zawsze zabezpiecza się środki na realizację zadania.

Wysokość dofinansowania do likwidacji barier dla osoby fizycznej wynosi do 95% wartości realizowanego zadania, nie więcej jak do wysokości 15 - krotnego przeciętnego wynagrodzenia.

Poniższa tabela obrazuje realizację pomocy w omawianym okresie:

Tabela nr 15. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2014-2015.

x	2014		2015	
	ilość	Kwota w zł	Ilość	Kwota w zł
Barier architektoniczne				
ON	3	49.031	5	55.702
Dorośli	3	49.031	5	55.702
Dzieci	0	0	0	0
Barier techniczne				
ON	11	22.900	35	87.092
Dorośli	10	17.460	35	87.092
Dzieci	1	5.440	0	0
Barier w komunikowaniu się				
ON	12	23.394	12	19.852
Dorośli	4	6.735	7	9.895
Dzieci	8	16.659	5	9.957
Ogólna wartość udzielonej pomocy	26	95.325	52	162.646

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych środków PFRON w latach 2014-2015.

Analiza danych z powyższej tabeli wskazuje na wzrostową tendencję w zakresie potrzeb przy likwidowaniu barier i ich realizacji. Ilość osób, którym udzielono dofinansowania w 2015 roku w stosunku do 2014 roku wzrosła o 100 % a wartość pomocy o 71 % . Wpływ na korzystne 2015 rokuzmianymiła nowelizacja rozporządzenia Ministra

Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Nastąpiło procentowe zwiększenie udzielanej pomocy z 80 % do 95 % wartości zakupu urządzenia, lub przedsięwzięcia.

Z dofinansowania na likwidację barier architektonicznych mogą skorzystać osoby niepełnosprawne, które :

a/ mają trudności w poruszaniu się,

b/ są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują.

W przypadku barier architektonicznych zasadność udzielenia pomocy jest zawsze oceniana indywidualnie na podstawie złożonych dokumentów. Każdego roku, w II kwartale, wnioski opiniuje również komisja ds. opiniowania wniosków. Pozytywnie ocenione wnioski na likwidację barier architektonicznych złożone w I kwartale roku ze względu na procedury są realizowane zazwyczaj do końca III kwartału roku kalendarzowego.

W latach 2014 - 2015 w ramach likwidacji barier architektonicznych udzielono dofinansowania osobom poruszającym się wyłącznie na wózkach inwalidzkich, z dysfunkcjami kończyn dolnych (po amputacjach) do: przystosowania pomieszczeń sanitarno-higienicznych (łazienki i WC), poszerzenia otworów drzwiowych , wyrównania poziomu podłóg, budowy podjazdów dla wózków inwalidzkich.

W ramach likwidacji barier w komunikowaniu się udzielano pomocy do zakupu komputerów przenośnych wraz z oprogramowaniem, telefonów komórkowych, czytników książek, radiomagnetofonów.

W ramach likwidacji barier technicznych udzielano pomocy do zakupu: łóżek rehabilitacyjnych dla osób leżących , podnośników, kuchenek mikrofalowych , fotela pionizującego, drzwi balkonowych, szyn najazdowych dla wózka inwalidzkiego, siedzisk prysznicowych wraz z uchwytami ściennymi i podłogowymi.

4. Dofinansowanie kosztów działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Ciechanowie został utworzony w lipcu 1994 roku. Jednostką prowadzącą warsztat jest MUSI „NOVUM” sp. z o.o. w Żyrardowie ul. 1-go Maja 43 A .Warsztat działa od 21 lat. Warsztat finansowany jest zgodnie z aktualnym stanem prawnym w 90 % ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i 10 % ze środków własnych powiatu. Warsztat Terapii Zajęciowej w Ciechanowie mieści się przy ul. Pułtuskiej 20 a, w lokalu własnym jednostki prowadzącej. WTZ jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą, osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Do warsztatu uczęszcza 30 osób niepełnosprawnych, spełniających prawne kryteria kwalifikacyjne.

Źródła finansowania działalności WTZ to środki PFRON (90 %) i środki powiatu (10 %).

W 2014 roku całkowity koszt funkcjonowania warsztatu to kwota 493.200,- zł, w tym środki funduszu 443.880,0- zł, i środki powiatu 49.320,- zł. W 2015 roku, w wyniku korzystnych zmian nastąpiło zwiększenie wielkości środków funduszu na pokrycie kosztów funkcjonowania placówki. Łączny koszt funkcjonowania WTZ to kwota : 498.200,- zł,

z czego środki PFRON to kwota 448.380,- zł i środki powiatu 49.820,- zł

Na uwagę zasługuje fakt, że w 2015 roku wśród 30 uczestników WTZ w Ciechanowie 12 osób to mieszkańcy wsi. Stanowią oni 40 % ogółu uczestników. Pochodzą oni:

3 osoby z Gminy Ciechanów,

3 osoby z Gminy Ojrzeń,

4 osoby z Gminy Regimin,

2 osoby z Gminy Opinogóra

Pozostałe 18 osób to mieszkańcy miasta Ciechanów. Wśród uczestników dominują kobiety. W roku 2014 terapią zajęciową było objętych 20 kobiet niepełnosprawnych i 10 mężczyzn niepełnosprawnych.

W roku 2015 terapią zajęciową było objętych 18 kobiet niepełnosprawnych i 12 mężczyzn niepełnosprawnych.

5. Dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych.

W 2014 roku z pomocy finansowej skorzystały: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Ciechanowie, Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Ciechanowie, Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Ciechanowie. Organizacje uzyskały dofinansowanie na łączną kwotę w wysokości 18.000 ,- zł.

W różnych atrakcyjnych wyjazdowych przedsięwzięciach zorganizowanych przez ciechanowskie organizacje pozarządowe uczestniczyły 103 osoby (osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami), w tym 18 dzieci niepełnosprawnych z powiatu. Dla wielu była to jedyna możliwość skorzystania w danym roku, z wyjazdu turystycznego. W ogólnej liczbie uczestników imprez współfinansowanych ze środków PFRON 25 osób, to mieszkańcy wsi.

W 2015 roku z pomocy finansowej skorzystały również: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Ciechanowie, Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Ciechanowie, Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Ciechanowie. Dofinansowanie stanowiło kwotę 17.768 ,- zł. Dzięki dofinansowaniu ze środków PFRON aż 114 osób (osoby niepełnosprawne wraz z opiekunami), w tym 8 dzieci niepełnosprawnych z powiatu mogło wyjechać na wycieczkę turystyczną. W liczbie uczestników imprez współfinansowanych ze środków PFRON 40 osób, to mieszkańcy wsi.

PCPR w Ciechanowie, jako realizator zadań z obszaru rehabilitacji społecznej po przeprowadzonej analizie beneficjentów ze względu na miejsce zamieszkania stwierdza, że w pozyskiwaniu środków PFRON aktywni są mieszkańcy miast i wsi naszego powiatu. Liczba beneficjentów z terenów wiejskich sukcesywnie wzrasta.

Tabela nr 16. Niepełnosprawni mieszkańcy z terenów wiejskich korzystający ze środków PFRON w latach 2014 – 2015.

x Nazwa zadania pomocy	2014		2015	
	Liczba osób	Kwota w zł	Liczba osób	Kwota w zł
Zaopatrzenie w sprzęt rehab.	3	1.530	5	10.943
Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pom.	184	152.864	192	174.563
Likwidacja barier architekt. W komunikowaniu się i technicznych	14	57.392	20	44.829
Sport, kultura, turystyka, rekreacja	25	4.566	40	6.653
Uczestnicy wtz	11	180.840	12	199.280
Razem:	237	397.192	269	436.268

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych środków PFRON w latach 2014-2015.

Powyższe potwierdza, że środki PFRON otrzymują także mieszkańcy terenów wiejskich powiatu ciechanowskiego. Społeczne zaangażowanie w pozyskiwaniu tychże środków, wzrastająca tendencja korzystania ze środków, świadczą o systematycznym niwelowaniu różnic w docieraniu informacji o Funduszu do mieszkańców miast i wsi naszego powiatu.

6. Program pilotażowy "Aktywny Samorząd".

Ważną rolę w rehabilitacji społecznej mieszkańców powiatu odgrywa realizowany od 2012 roku program „ Aktywny Samorząd ” . Działania przewidziane w programie uzupełniają i wspomagają realizowaną przez powiat pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych. Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym , zawodowym i w dostępie do nauki. Procedury i zasady przyznawania dofinansowań programu określają precyzyjnie formy pomocy, grupę adresatów i maksymalne wysokości dofinansowań. Były one w każdym roku realizacji zmienne. Stąd też dla określenia efektów programu analiza porównawcza, rok do roku, nie jest miarodajna. Z tych powodów dokonano podsumowania efektów dla każdej rocznej edycji oddzielnie. Program realizowany jest w 2 modułach : Moduł I i Moduł II.

W 2014 roku w Module I wydatki inwestycyjne realizowane były obszary:

obszar A zadanie nr 1 jako dofinansowanie zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu ,

obszar B zadanie nr 1, jako dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego, jego elementów oraz oprogramowania,

obszar C zadanie nr 1, jako dofinansowanie zakupu wózka elektrycznego dostosowanego do indywidualnych wymogów zdrowotnych wnioskodawcy,

obszar C zadanie nr 2 jako dofinansowanie utrzymania sprawności technicznej do posiadanego wózka elektrycznego o napędzie elektrycznym,

obszar C zadanie nr 3 jako dofinansowanie zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne.

W ramach Modułu I - wydatki bieżące obszar D jako opłata za pobyt dziecka w przedszkolu zawarto 1 umowę.

W ramach Modułu II, dedykowanego dla niepełnosprawnych studentów w stopniu znacznymi umiarkowanym, oferowana była pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym

Poniższa tabela przedstawia wykonanie programu w 2014 roku.

Tabela nr 17. Wykonanie programu Aktywny samorząd w 2014 r.

Moduł I inwestycyjne		
Obszar	Liczba beneficjentów	Kwota dofinansowania w zł
A1 oprzyrządowanie samochodu	2	7.550,00
B1 sprzęt elektr. + oprogramowanie	6	29.464,00
C1 wózki elektryczne	2	33.095,00
C2 spraw. Tech. Wózka elektrycznego	1	2.000,00
C3 protezy (kończyn dolnych)	2	27.860,00
Moduł I bieżące		
Obszar D przedszkole	1	753,00
Moduł II bieżące studenci	25	92.804,00
Łącznie	39	193.526,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie okresowych sprawozdań wydatkowanych środków w ramach programu pilotażowego Aktywny samorząd.

Analiza danych w tabeli wskazuje, że w 2014 roku pomoc uzyskało 39 osób niepełnosprawnych na łączną kwotę: 193.526,00 zł.

W ramach obowiązków Realizatora przeprowadzono ewaluację realizacji programu, z której wynika, że udzielone dofinansowanie w ramach programu Moduł I wpłynęło pozytywnie na obszar rehabilitacji zawodowej beneficjentów: 4 osoby dorosłe podają, że pomoc umożliwi im aktywne poszukiwanie pracy, u 2 dzieci niedowidzących przedmiot dofinansowania wyrówna szanse edukacyjne w postaci polepszenia warunków nauki i zdobycia umiejętności obsługi komputera na poziomie pełnosprawnych rówieśników. Dofinansowanie wpłynęło pozytywnie na utrzymanie zatrudnienia u 3 osób niepełnosprawnych. Udzielone dofinansowanie ma również zdecydowany wpływ na obszar rehabilitacji społecznej. U 4 beneficjentów został zwiększony poziom dostępu do dóbr i usług oraz wszechstronnej rehabilitacji, a u 2 beneficjentów został utrzymany na dotychczasowym poziomie dostęp do

dóbr i usług oraz wszechstronnej rehabilitacji.

Ponadto dofinansowanie u wszystkich 13 beneficjentów zwiększyło samodzielność i podniosło jakość społecznego funkcjonowania.

Przeprowadzone ankietowe badania wśród 16 beneficjentów Modułu II pozwoliły ustalić znaczenie udzielonej pomocy. Wyniki badania:

- 7 beneficjentów określiło pomoc jako - zasadniczą, bez tego dofinansowania nie mogliby podjąć lub kontynuować nauki. Oznacza to, że udział w programie zlikwidował 7 beneficjentom bariery uniemożliwiające uczestniczenie w życiu społecznym, zawodowym, lub w dostępie do nauki;

- 9 beneficjentów określiło pomoc jako ważną, znacznie poprawiającą warunki studiowania, a to oznacza, że udział w programie zmniejszył beneficjentom bariery uniemożliwiające uczestniczenie w życiu społecznym, zawodowym, lub w dostępie do nauki.

W 2015 roku, w ramach czwartej edycji programu Aktywny Samorząd pomoc była również realizowana w dwóch modułach Moduł I - likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową i Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Niestety, w 2015 roku Zarząd PFRON ograniczył w Module I - wydatki inwestycyjne ilość realizowanych obszarów, eliminując z programu: obszar A zadanie nr 1 - dofinansowanie zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, obszar B zadanie nr 1 - dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego, jego elementów oraz oprogramowania, obszar C zadanie nr 1- dofinansowanie zakupu wózka elektrycznego dostosowanego do indywidualnych wymogów zdrowotnych wnioskodawcy. Spowodowało to zmniejszenie ilości otrzymanych przez powiat środków na realizację programu i znaczny spadek zainteresowania niepełnosprawnych mieszkańców programem.

Poniższa tabela przedstawia wykonanie programu w 2015 roku.

Tabela nr 18. Wykonanie programu Aktywny samorząd w 2015 r.

Moduł I inwestycyjne		
Obszar	Liczba beneficjentów	Kwota dofinansowania w zł
C2 utrzym. spraw. tech. wózka elektrycznego	4	7.500,00
C3 protezy	0	0
Moduł I bieżące		
Obszar A2 prawo jazdy	2	2.362,00
Moduł II bieżące studenci	22	78.583,00
Łącznie	28	88.445,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie okresowych sprawozdań wydatkowanych środków w ramach programu pilotażowego Aktywny samorząd.

Analiza danych z tabeli wskazuje, że w 2015 roku pomoc uzyskało 28 osób

niepełnosprawnych na łączną kwotę: 88.445 ,00 zł.

W 2015 roku , Realizator przeprowadził również ewaluację realizacji programu. Z badań ankietowych wynika, że udzielone dofinansowanie w ramach programu Moduł I nie miało związku z rehabilitacją zawodową u 5 beneficjentów , u 1 pracującego, beneficjenta nie miało wpływu na zatrudnienie , 1 osobie dofinansowanie wyrówna szanse edukacyjne. Udzielone dofinansowanie miało zdecydowanie pozytywny wpływ na obszar rehabilitacji społecznej u wszystkich 6 beneficjentów. U 5 beneficjentów został zwiększony poziom dostępu do dóbr i usług oraz wszechstronnej rehabilitacji, a u 1 beneficjenta został utrzymany na dotychczasowym poziomie dostęp do dóbr i usług oraz wszechstronnej rehabilitacji. Ponadto dofinansowanie u 5 beneficjentów zwiększyło samodzielność i podniosło jakość społecznego funkcjonowania.

Przeprowadzone badania wśród 22 beneficjentów Modułu II pozwoliły ustalić znaczenie udzielonej pomocy. Wyniki badania:

11 beneficjentów określiło pomoc jako - zasadniczą, bez tego dofinansowania nie mogliby podjąć lub kontynuować nauki. Oznacza to, że udział w programie zlikwidował u 11 beneficjentów bariery uniemożliwiające uczestniczenie w życiu społecznym, zawodowym, lub w dostępie do nauki ;

11 beneficjentów określiło pomoc jako ważną, znacznie poprawiającą warunki studiowania, a to oznacza, że udział w programie zmniejszył beneficjentom bariery uniemożliwiające uczestniczenie w życiu społecznym, zawodowym, lub w dostępie do nauki.

Reasumując, powyższe wskazuje, że główny cel programu jest w powiecie realizowany.

Ideą rehabilitacji społecznej jest pełne włączenie człowieka niepełnosprawnego we wszystkie przejawy życia społecznego tak, aby mógł się czuć wartościowym i użytecznym członkiem rodziny i społeczeństwa, który z jednej strony mógłby korzystać ze wszystkich dóbr kultury i osiągnięć cywilizacji, a z drugiej strony włączyłby się aktywnie do ich tworzenia. Jednak proces rehabilitacji społecznej jest uwarunkowany wieloma czynnikami, takimi jak: adaptacja społeczna, bariery społeczne, bariery ekonomiczne, bariery prawne, bariery psychospołeczne i tkwiące w osobie niepełnosprawnej bariery bio-psychiczne. Uwzględnienie w celach szczegółowych i działaniach wymienionych czynników stwarza szanse na powodzenie tego trudnego procesu. Jednak z uwagi na zmieniające się warunki ekonomiczno-społeczne, potrzeby i oczekiwania osób niepełnosprawnych dopuszcza się możliwość poszerzenia programu o nowe obszary działań.

VIII. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Pozytywnym zjawiskiem, łagodzącym społeczne skutki niepełnosprawności w powiecie ciechanowskim są aktywne organizacje pozarządowe działające na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców. Organizacje są ważnym społecznym partnerem przy rozwiązywaniu kwestii społecznych dla samorządów. Odznaczają się dużą fachowością, kompetencjami i sprawnością organizacyjną. Dzięki temu, że tworzą się oddolnie i spontanicznie jako pierwsze ujawniają, i reagują na autentyczne problemy społeczne. Stanowią rzeczywistą siłę opiniotwórczą. Wszystkie działające organizacje na rzecz osób niepełnosprawnych można scharakteryzować pod względem ilości członków, okresu działalności, rodzaju działań statutowych. Są organizacje, w których członkostwo wyznacza rodzaj niepełnosprawności np. utrata wzroku, cukrzyca. Są też organizacje otwarte na wszystkich a to oznacza, że członkiem organizacji może zostać osoba, której nie są obojętne problemy dotyczące niepełnosprawności (TWK). Istnieją organizacje hermetyczne, które zrzeszają tylko określoną grupę osób (organizacje sportowe) lub też działające tylko dla określonej grupy osób.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, z roku na rok, rozwijają się coraz bardziej i zyskują coraz większe lokalne znaczenie. Starosta Ciechanowski powołując 5- osobową Powiatową Społeczną Radę do Spraw Osób Niepełnosprawnych, jako organ doradczy, uwzględnił w składzie rady przedstawicieli z organizacji pozarządowych. Aktualnie w Powiatowej Społecznej Radzie do Spraw Osób Niepełnosprawnych powołanej na czteroletni okres tj. wrzesień 2015 – wrzesień 2019, działają reprezentanci z: Fundacji Pomocy Dzieciom, Młodzieży i Dorosłym Niepełnosprawnym „ Być Jak Inni ” w Ciechanowie, Polskiego Związku Niewidomych, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Cechą łączącą ciechanowskie organizacje jest pasja, z jaką prowadzą działania na rzecz swoich członków. Działania organizacji pokrywają się z oczekiwaniami osób niepełnosprawnych, są z nimi konsultowane i wpływają na zaspokojenie potrzeb związanych z niepełnosprawnością. Wszystkie organizacje swoimi działaniami kreują pozytywny wizerunek osób niepełnosprawnych. Uczą lokalne społeczeństwo postrzegania niepełnosprawnych mieszkańców przez pryzmat ich umiejętności, a nie niepełnosprawności. Jest jeszcze dużo do zrobienia w tej dziedzinie. Uprzedzenia i stereotypy są mocno zakorzenione. Nauka tolerancji wobec niepełnosprawności i jej akceptacji jest długotrwałym, ale skutecznym procesem. Największe sukcesy ciechanowskie organizacje mają w obszarze rehabilitacji społecznej swoich członków. Trudno jest im, niestety, działać w obszarze rehabilitacji zawodowej. Ma to oczywiście związek z sytuacją społeczno-gospodarczą powiatu i kraju.

Dla potrzeb programu do 22 lokalnych organizacji pozarządowych wysłano ankiety. Odpowiedzi udzieliło 12 najaktywniejszych organizacji, które swoje działania traktują jako misję i zamiar swoich możliwości podejmują działania na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.

Poniżej przedstawiamy 12 organizacji pozarządowych, współpracujących z powiatowym samorządem, które odpowiedziały na ankietę:

Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Ciechanowie.

Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem jest ogólnopolskim, niedochodowym i samopomocowym stowarzyszeniem zrzeszającym osoby niepełnosprawne i pełnosprawne,

działającym na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Oddział Terenowy TWK w Ciechanowie jest znaną organizacją w środowisku niepełnosprawnych mieszkańców powiatu ciechanowskiego. W organizacji zrzeszonych jest 134 osób. Najważniejsze cele towarzystwa to: profilaktyka niepełnosprawności dorosłych i dzieci, pomoc społeczna osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom w trudnej sytuacji, rozwój krajoznawstwa oraz różnych form wypoczynku, rozwój kultury i sztuki wśród osób niepełnosprawnych.

Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe w Ciechanowie.

Polski Związek Niewidomych to organizacja o ogólnopolskim zasięgu z dużymi tradycjami i osiągnięciami. Skupia tylko osoby niewidome i niedowidzące w znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dawniej I i II grupa inwalidzka z powodu dysfunkcji narządu wzroku. W powiecie ciechanowskim związek działa od lat. Aktualnie pod postacią Koła Terenowego PZN w Ciechanowie. Do koła należy 110 osób spełniających prawne wymogi członkostwa.

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Oddziału Miejsko-Powiatowego w Ciechanowie

Towarzystwo Przyjaciół Dzieci to organizacja o zasięgu ogólnopolskim, działająca ponad 90 lat. TPD Zarząd Oddziału w Ciechanowie posiada własną siedzibę w Ciechanowie przy ulicy Powstańców Warszawskich 7a. Posiada 135 członków w tym 61 osób niepełnosprawnych. Jest najbardziej znaną w Ciechanowie organizacją pozarządową i posiada duże zaufanie społeczne. Głównym celem działalności TPD jest organizowanie i prowadzenie różnych form pomocy w dziedzinie opieki i wychowania dzieci z rodzin ubogich, rozbitych, wielodzietnych, niewydolnych wychowawczo, jak również inicjowanie specjalistycznych form pomocy rodzinie w wychowaniu dziecka niepełnosprawnego i przewlekle chorego.

Fundacja Pomocy Dzieciom, Młodzieży i Dorosłym Niepełnosprawnym „Być Jak Inni” w Ciechanowie. Fundacja posiada własną siedzibę w Ciechanowie, ul. Niechodzka 14a. Priorytetem fundacji jest niesienie pomocy dzieciom i osobom dorosłym z upośledzeniem umysłowym, autyzmem bądź też pokrewnymi zaburzeniami rozwojowymi, udzielanie wsparcia ich rodzinom, prowadzenie kompleksowej terapii i edukacji, rehabilitacji medycznej, fizycznej, psychicznej, społecznej i zawodowej, zgodnej z najnowszymi standardami krajowymi i międzynarodowymi. Szczególnie cenne są osiągnięcia Fundacji w niesieniu pomocy dzieciom z autyzmem, którą realizuje zespół specjalistów: lekarze (psychiatra dziecięcy, neurolog dziecięcy, lekarz rehabilitacji medycznej) psychologdy, logopedzi, terapeuci integracji sensorycznej, pedagodzy specjali i rehabilitanci. Organizacja świadczy systematyczne usługi w ramach podpisanego kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia. Organizacja obejmuje pomocą około 100 osób niepełnosprawnych z powiatu. Dzięki Zarządowi Fundacji, rodzice i opiekunowie osób niepełnosprawnych nie muszą już szukać specjalistycznej pomocy poza miejscem zamieszkania.

Polskie Stowarzyszenie Diabetyków - Oddział Powiatowy w Ciechanowie

Stowarzyszenie działa na terenie ciechanowskim ponad 25lat. Na pierwszym miejscu stawia sobie za zadanie uświadomienie chorych osób jak ciężką i poważną chorobą jest cukrzyca. Aktualnie do organizacji należy 120 cukrzyków, w tym 30 osób z powiatu ciechanowskiego. Stowarzyszenie znane jest w Ciechanowie. Bierze udziału w akcjach poświęconych profilaktyce zdrowia. Propaguje wówczas jak postępować aby uchronić się przed cukrzycą. Objaśnia istotę i sposób badania poziomu cukru.

Oddział Terenowy Polskiego Towarzystwa Stwardnienia Rozsianego Sklerosis Multiplex w Ciechanowie skupia około 50 osób niepełnosprawnych. Jego członkiem może być każda osoba chora na stwardnienie rozsiane, członkowie jej rodziny oraz osoby działające na rzecz chorych. Organizacja aktywnie propaguje potrzebę domowej rehabilitacji dla osób chorych na SM. Współpracuje z Krajowym Ośrodkiem Mieszkalno-Rehabilitacyjnym w Dąbku.

Opinogórskie Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych

Terenem działania organizacji jak wskazuje nazwa stowarzyszenia gmina Opinogóra. Organizacja jest grupą wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych. Posiada 18 członków. Obszarem jej działania jest rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.

Ciechanowskie Stowarzyszenie dla Niepełnosprawnych

Stowarzyszenie zrzesza 50 osób niepełnosprawnych. Najważniejszym osiągnięciem statutowym organizacji jest możliwość odpowiedniej rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych (w tym z zespołem Downa, głuchotą, autyzmem i innymi dysfunkcjami). Rocznie dla tych dzieci jest przepracowanych ponad 700 godzin (1 godzina - 1 dziecko). Wyjazdy integracyjno-turystyczne dzieci z rodzicami są dopełnieniem integracji. Zbiórki żywności zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, komputery, książki to cenne osiągnięcia organizacji, stanowiące dowód jak ważni są dla stowarzyszeń jego członkowie.

Polskie Towarzystwo ADHD Oddział Ciechanów

Posiada 32 członków w tym 15 osób niepełnosprawnych mieszkających w powiecie ciechanowskim. Prowadzi na zasadzie grup wsparcia spotkania rodziców dzieci niepełnosprawnych, oferując terapię dla dzieci i kontakt z psychologiem terapeutą.

Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Ciechanowie

Siedziba w Ciechanowie, ul. Rzeczkowska 11. Organizacja swoimi działaniami obejmuje również niepełnosprawnych mieszkańców powiatu. W przeprowadzonych w latach 2014-2015 projektach uczestniczyły osoby niepełnosprawne. Beneficjenci korzystali z doradztwa zawodowego, warsztatów aktywizujących, kursów zawodowych, kursów pomocy przedmedycznej, działań kulturalno-integracyjnych.

Fundacja Bank Żywności w Ciechanowie

Siedziba w Ciechanowie, ul Śmiecińska 9. Prężnie działająca organizacja w powiecie. Swoimi działaniami typu: wsparcie żywnościowe, edukacja żywieniowa, warsztaty kulinarne i integracja środowiskowa obejmuje również osoby niepełnosprawne. W 2015 roku pomoc Fundacji trafiła do 2.114 osób niepełnosprawnych.

Stowarzyszenie Ciechanowski Wolontariat

Organizacja powstała w grudniu 2014 roku, a od maja 2015 roku prowadzi Centrum Wolontariatu. W organizacji działa 17 osób. W 2015 roku stowarzyszenie zorganizowało Festiwal Wolontariatu i Organizacji Pozarządowych. W festiwalu wzięły udział również 3 organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Organizacja przybliżyła mieszkańcom powiatu ideę wolontariatu poczynając od wolontariatu osób starszych i niepełnosprawnych poprzez wolontariat międzynarodowy i sportowy.

Przedstawione powyżej organizacje dostrzegają obszary, które powinny zostać uwzględnione w celach szczegółowych programu w latach 2017 - 2025 . Według organizacji powinny zostać uwzględnione takie zadania, jak:

- zwiększenie działań na rzecz aktywizacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- edukacja i integracja rodzin z osobami niepełnosprawnym, w tym zamieszkujących tereny wiejskie,
- udoskonalenie i rozszerzenie systemu informacji dla osób niepełnosprawnych,
- opieka nad dorosłymi osobami niepełnosprawnymi,
- rozwój usług rehabilitacyjnych i specjalistycznych medycznych,
- dostępność obiektów i przestrzeni publicznej dla niewidomych i niedowidzących,
- utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy typu „ C ” dla osób z przewlekłe zaburzeniami czynnościami psychicznymi tj. ze spektrum autyzmu i głębokim upośledzeniem umysłowym,
- aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych poprzez włączanie tychże osób w działalność wolontariacką.

Ze względu na zasadność oszacowanych problemów, zgodnie z wolą organizacji, propozycje zostały włączone do celów szczegółowych i zadań powiatu.

IX. Cele szczegółowe i zadania do realizacji w latach : 2017 – 2025

1. Zintegrowanie i wzmocnienie podmiotów i organizacji pozarządowych działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych.

Zadania służące realizacji celu:

1. Organizowanie spotkań dla instytucji i organizacji pozarządowych z władzami samorządowymi dotyczących problemów osób niepełnosprawnych.
2. Organizowanie okresowych informacyjnych spotkań z przedstawicielami placówek działających na rzecz osób niepełnosprawnych: gminnych ośrodków pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, wtz, domów pomocy społecznej.
3. Aktywizacja organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez:
 - organizowanie kampanii medialnych promujących lokalne organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - wspieranie i popularyzowanie działań statutowych organizacji pozarządowych,
 - koordynowanie działań organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - stała współpraca z organizacjami pozarządowymi w celu rozeznania lub aktualizacji potrzeb osób niepełnosprawnych w środowisku,
 - zlecanie organizacjom pozarządowym zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy: jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, PCPR , lokalne organizacje pozarządowe.

Adresaci: ośrodki pomocy społecznej, śds, wtz, dps, pcpr , organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania: środki finansowe samorządów, organizacji, PFRON, fundusze unijne i celowe.

Wskaźniki monitorujące cel:

- liczba spotkań z władzami samorządowymi,
- liczba okresowych spotkań instytucji i organizacji,
- liczba przeprowadzonych kampanii medialnych promujących organizacje pozarządowe,
- liczba i formy udzielonej pomocy organizacjom,
- liczba i rodzaj zadań zleczanych przez samorządy organizacjom z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Efekty: Współpraca instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych stworzy szanse na efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów, środków finansowych i infrastruktury w celu skuteczniejszego rozwiązywania problemów związanych z niepełnosprawnością i zaspokajania potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców powiat.

2. Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizacji potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zadania służące realizacji celu:

1. Organizowanie okolicznościowych imprez rekreacyjno- integracyjnych, sportowych, kulturalnych dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu i ich otoczenia.
2. Promowanie twórczości osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie wystaw, wernisaży, prezentacji dorobku literackiego.
3. Funkcjonowanie punktu bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego : prawnego, psychologicznego oraz z zakresu terapii rodzinnej.

Realizatorzy: samorząd powiatowy i gminny, PCPR, WTZ, DPS, ŚDS,

Adresaci: osoby niepełnosprawne , otoczenie osób niepełnosprawnych,

Źródła finansowania: środki finansowe samorządów, PFRON , fundusze unijne i celowe.

Wskaźniki monitorujące cel:

- ilość i rodzaj zorganizowanych imprez,
- ilość niepełnosprawnych uczestników imprez,
- ilość i rodzaj przeprowadzonych prezentacji form artystycznych niepełnosprawnych twórców,
- ilość i rodzaj udzielonych porad specjalistycznych osobom niepełnosprawnym.

Efekty:

- integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym,
- wyrównanie szans w zakresie możliwości spędzania wolnego czasu, m. in. zapewnienie dostępu do obiektów sportowych, kulturalnych, wypoczynkowych,
- umiejętność samodzielnego życia i egzekwowania swoich praw,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych,
- kreowanie pozytywnego wizerunku osób niepełnosprawnych,
- umiejętność radzenia sobie z ograniczeniami spowodowanymi niepełnosprawnością,
- podniesienie poziomu świadomości społecznej osób niepełnosprawnych i ich rodzin,
- wytworzenie poczucia własnej wartości, zmniejszenie poczucia bezradności,
- zapobieganie sytuacjom kryzysowym i patologiom wśród osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

3. Podniesienie poziomu usług edukacyjnych kierowanych do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Zadania służące realizacji celu:

1. Doskonalenie poziomu prowadzonych usług edukacyjnych, którymi są objęte dzieci niepełnosprawne i młodzież niepełnosprawna.
2. Wdrażanie nowych metod diagnozy, terapii a także rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych.

3. Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć dla dzieci niepełnosprawnych i ich rodzin.
4. Szkolenie kadry placówek oświatowych w zakresie wspomaganie rozwoju uczniów niepełnosprawnych.
5. Wspieranie młodzieży niepełnosprawnej i jej opiekunów w podejmowaniu edukacji na poziomach wyższych, celem poprawy sytuacji na rynku pracy, doradztwo, udostępnianie informacji.
6. Przeprowadzanie działań w szkołach i placówkach oświatowych likwidujących bariery architektoniczne, w zakresie umożliwiającym osobom niepełnosprawnym poruszanie się i komunikowanie.
7. Przeprowadzenie działań likwidujących utrudnienia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ciechanowie.
8. Wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny dziecka niepełnosprawnego.
9. Prowadzenie profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
10. Prowadzenie edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców, nauczycieli.

Realizatorzy: samorząd powiatowy (Starostwo Powiatowe Wydział Edukacji, Kultury, Sportu i Zdrowia, Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna, PCPR) samorządy gminne, organizacje pozarządowe.

Adresaci: dzieci i młodzież niepełnosprawna, rodzice / opiekunowie, kadra placówek oświatowych.

Źródła finansowania: środki finansowe samorządów, PFRON, fundusze unijne i celowe

Wskaźniki monitorujące cel:

- ilość i rodzaj wprowadzonych udoskonaleń podnoszących poziom usług edukacyjnych,
- ilość i rodzaj nowych wdrożonych metod diagnozy, terapii i rehabilitacji,
- liczba uczestników grupowych i indywidualnych zajęć,
- ilość przeprowadzonych szkoleń dla kadry placówek oświatowych,
- ilość i rodzaj przeprowadzonych akcji informacyjnych w zakresie zdobywania wykształcenia,
- ilość szkół i placówek oświatowych w których zlikwidowano istniejące bariery architektoniczne,
- ilość nowych narzędzi diagnostycznych, uzupełniających wyposażenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ciechanowie,
- pozyskanie sali do prowadzenia integracji sensorycznej przez PPP w Ciechanowie,
- rodzaje i ilość zrealizowanych form wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny dziecka niepełnosprawnego,
- ilość i rodzaj przeprowadzonych działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- ilość przeprowadzonych akcji w zakresie ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, rodziców, nauczycieli.

Efekty: Maksymalne wykorzystanie istniejącej w powiecie infrastruktury i zasobów kadrowych w obszarze edukacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Rozwinięcie

zainteresowań i uzdolnień dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Zwiększenie poczucia własnej wartości niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. Ograniczanie skutków niepełnosprawności . Likwidacja barier architektonicznych w budynkach służących edukacji dzieci i młodzieży. Podniesienie wiedzy rodziców / opiekunów w zakresie pomocy niepełnosprawnemu dziecku. Wymiana doświadczeń pomiędzy rodzicami / opiekunami . Wyrównanie szans w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Zwiększenie szans edukacyjnych niepełnosprawnej młodzieży na wyższych poziomach edukacyjnych. Wzrost kompetencji życiowych u osób niepełnosprawnych.

4. Rehabilitacja zawodowa i zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Zadania służące realizacji celu:

1. Udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie poradnictwa zawodowego oraz pośrednictwa pracy.
2. Udzielanie pomocy pracodawcom w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych.
3. Organizowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych w celu podniesienia ich kwalifikacji zawodowych i innych kwalifikacji zwiększających szansę na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.
4. Realizacja projektów systemowych współfinansowanych przez Europejski Fundusz Społeczny, w celu aktywizacji zawodowej zarejestrowanych osób niepełnosprawnych.
5. Organizowanie targów pracy, giełd pracy z uwzględnieniem potrzeb aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
6. Wsparcie osób niepełnosprawnych w procesie samozatrudnienia poprzez przyznanie jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej.
7. Promowanie rozwoju elastycznych i alternatywnych form zatrudnienia i organizacji czasu pracy osób niepełnosprawnych .
8. Organizowanie i finansowanie instrumentów rynku pracy służących aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, w tym m.in.: organizacja staży , prac interwencyjnych i robót publicznych.
9. Informowanie pracodawców o korzyściach płynących z zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz popularyzacja warunków i zasad korzystania ze środków PFRON w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
10. Pozyskiwanie środków na realizację programów na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
11. Działania na rzecz tworzenia zakładu pracy chronionej.
12. Działania na rzecz tworzenia zakładu aktywności zawodowej.

Realizatorzy: jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego PUP Ciechanów, lokalni pracodawcy, organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania: PFRON, FP, środki funduszy unijnych: EFS.

Wskaźniki monitorujące cel:

- liczba osób niepełnosprawnych objętych poradnictwem zawodowym,
- liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pośrednika pracy,
- liczba osób niepełnosprawnych, które ukończyły szkolenia,
- liczba osób niepełnosprawnych skierowanych na staż,
- liczba osób niepełnosprawnych skierowanych na prace interwencyjne,
- liczba osób niepełnosprawnych skierowanych na roboty publiczne,
- liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej,
- liczba pracodawców, którym udzielono wsparcia w ramach doposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych oraz liczba niepełnosprawnych skierowanych do zatrudnienia na ww. stanowiska,
- ilość zorganizowanych targów i giełd pracy w których uczestniczyły osoby niepełnosprawne,
- ilość utworzonych zpch i liczba zatrudnionych niepełnosprawnych pracowników,
- ilość utworzonych zaz i liczba zatrudnionych niepełnosprawnych pracowników.

Efekty: Ułatwienie osobom niepełnosprawnym realizacji indywidualnego procesu rehabilitacji zawodowej. Wzrost liczby zatrudnionych osób niepełnosprawnych, zgodnie z ich kwalifikacjami zawodowymi i możliwościami psychofizycznymi. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym partnerskiego udziału w życiu społecznym. Wzrost zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.

5. Rehabilitacja społeczna – likwidacja i łagodzenie skutków niepełnosprawności.

Zadania służące realizacji celu:

1. Zaspokajanie indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych związanych z niepełnosprawnością.
2. Rozwój usług wolontarystycznych na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Usprawnienie kompleksowych działań informacyjnych dla osób niepełnosprawnych.
4. Pozyskiwanie środków na realizację programów na rzecz rozwoju aktywności społecznej osób niepełnosprawnych.
5. Działania na rzecz utworzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
6. Działania na rzecz utworzenia Środowiskowego Domu Samopomocy typu „C” dla osób z przewlekłe zaburzonymi czynnościami psychicznymi tj. ze spektrum autyzmu i głębokim upośledzeniem umysłowym.
7. Rozwój usług - asystent osoby niepełnosprawnej.
8. Prowadzenie działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej.
9. Prowadzenie działań likwidujących bariery transportowe w jednostkach działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy: jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, PCPR w Ciechanowie, lokalne organizacje pozarządowe.

Źródła finansowania: środki finansowe samorządów, organizacji, PFRON, fundusze unijne i celowe.

Wskaźniki monitorujące cel:

- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
- liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- liczba uczestników turnusów rehabilitacyjnych,
- liczba osób niepełnosprawnych, którym w ramach programu „Aktywny Samorząd” wyeliminowano lub zmniejszono bariery ograniczające udział w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji,
- liczba osób niepełnosprawnych, którym zlikwidowano bariery transportowe,
- liczba pozyskanych wolontariuszy i liczba osób objętych wsparciem wolontarystycznym,
- liczba stworzonych informatorów dla osób niepełnosprawnych,
- liczba dostosowanych, do potrzeb osób niewidomych i niedowidzących, stron internetowych w jednostkach realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych,
- liczba zrealizowanych usług w języku migowym przez jednostki samorządów terytorialnych,
- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
- liczba beneficjentów realizowanych programów na rzecz aktywności społecznej osób niepełnosprawnych,
- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z wypożyczalni sprzętu,
- liczba asystentów osób niepełnosprawnych,
- liczba budynków użyteczności publicznej w których zlikwidowano bariery architektoniczne,
- liczba jednostek działających na rzecz osób niepełnosprawnych, w których zlikwidowano bariery transportowe.

Efekty: Tworzenie odpowiednich warunków życia w środowisku zamieszkania osoby niepełnosprawnej będzie sprzyjało możliwości włączenia się lub całkowitego powrotu tych osób do czynnego życia w społeczeństwie. Zintensyfikowanie działań informacyjnych dotyczących kwestii niepełnosprawności podniesie jakość świadczonych usług przez instytucje i korzystnie wpłynie na integrację społeczną.

6. Zwiększenie świadomości zdrowotnej mieszkańców powiatu.

Zadania służące realizacji celu:

1. Wspieranie lub organizacja kampanii społecznych dotyczących zachowań prozdrowotnych.
2. Wspieranie lub organizacja akcji promujących zdrowy styl życia.
3. Opracowywanie i wdrażanie programów polityki zdrowotnej.

Realizatorzy: samorząd powiatowy (Wydział Edukacji, Kultury, Sportu i Zdrowia), szkoły prowadzone przez powiat, organizacje pozarządowe, zakłady opieki zdrowotnej, lokalne media.

Adresaci: mieszkańcy powiatu ciechanowskiego,

Źródła finansowania: środki samorządu powiatowego , środki budżetu państwa , fundusze unijne.

Wskaźniki monitorujące cel:

- ilość wspartych lub przeprowadzonych kampanii zdrowotnych,
- ilość opracowanych i wdrożonych programów polityki zdrowotnej,
- ilość wspartych akcji promujących zdrowy styl życia.

Efekty:

Profilaktyka zdrowotna obejmująca wielorakie działania mające wpływ na poprawę stanu zdrowia mieszkańców będzie miała wpływ na przeciwdziałanie zachorowaniom oraz życia z niepełnosprawnością oraz poprawę komfortu życia osób niepełnosprawnych

X. Monitoring i ewaluacja programu

Wdrożenie w życie zadań wyznaczonych niniejszym programem uzależnione będzie od wielu czynników wewnętrznych i zewnętrznych. Niewątpliwie duże znaczenie będzie tu miała aktywność i zaangażowanie podmiotów realizujących oraz umiejętność wykorzystania istniejącego potencjału: posiadanych zasobów, środków finansowych i infrastruktury.

Dlatego też czas realizacji poszczególnych celów szczegółowych i zadań obejmuje okres 2017 – 2025.

W całym okresie obowiązywania programu wynikające z niego działania poddawane będą ocenie. Prowadzenie monitoringu jest konieczne ze względu na pojawienie się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania programu, a które należy wziąć pod uwagę w czasie jego trwania.

Program ma charakter otwarty zarówno w zakresie merytorycznym, jak i czasowym, i w każdym czasie – jeżeli zachodzi taka potrzeba – może być uzupełniany i zmieniany. Monitoring powinien odpowiedzieć na pytania o skuteczność, efektywność i poziom realizacji.

Roczne informacje z realizacji programu przedkładane będą do 30 kwietnia roku następnego Powiatowej Społecznej Radzie do Spraw Osób Niepełnosprawnych, działającej przy Staroście Ciechanowskim.

Spis tabel:

1. Tabela nr 1. Liczba osób niepełnosprawnych w 2011 r.
2. Tabela nr 2. Osoby niepełnosprawne według płci w 2011 r.
3. Tabela nr 3. Osoby niepełnosprawne według miejsca zamieszkania w 2011 r.
4. Tabela nr 4. Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności w latach 2014-2015.
5. Tabela nr 5. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności i płci – orzeczenia o niepełnosprawności dla osób poniżej 16 r.ż. – w latach 2014-2015.
6. Tabela nr 6. Liczba wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności i płci – orzeczenia o stopniu niepełnosprawności – osoby powyżej 16 r.ż. – w latach 2014-2015.
7. Tabela nr 7. Liczba wydanych orzeczeń według stopni niepełnosprawności – osoby powyżej 16 r.ż. – latach 2014-2015.
8. Tabela nr 8. Stopa bezrobocia w latach 2014-2015.
9. Tabela nr 9. Charakterystyka osób niepełnosprawnych objętych ewidencją* na dzień 31.12.2014r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie.
10. Tabela nr 10. Charakterystyka osób niepełnosprawnych objętych ewidencją* na dzień 31.12.2015r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie.
11. Tabela nr 11. Charakterystyka osób niepełnosprawnych objętych ewidencją* na dzień 31.12.2014 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie.
12. Tabela nr 12. Charakterystyka osób niepełnosprawnych objętych ewidencją* na dzień 31.12.2015 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie.
13. Tabela nr 13. Zestawienie wykorzystania środków PFRON w latach 2014-2015.
14. Tabela nr 14. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny w latach 2014-2015.
15. Tabela nr 15. Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2014-2015.
16. Tabela nr 16. Niepełnosprawni mieszkańcy z terenów wiejskich korzystający ze środków PFRON w latach 2014 – 2015.
17. Tabela nr 17. Wykonanie programu Aktywny samorząd w 2014 r.
18. Tabela nr 18. Wykonanie programu Aktywny samorząd w 2015 r.
19. Tabela nr 19. Kompleksowa rehabilitacja osób niepełnosprawnych na terenie powiatu ciechanowskiego.